

Митрополит Јоаникије у Недјељу Православља: Када душа пости, она се ослобађа од свега што је помрачује и понижава

Прва недјеља Часног поста – Недјеља Православља, молитвено и свечано је прослављена у Саборном храму Христовог Васкрсења у Подгорици Светом Архијерејском Литургијом коју је служио Његово Високопреосвештенство Архиепископ цетињски, Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије.

Недјеља Православља обиљежава спомен васпостављања поштовања икона 843. године, за вријеме царице Теодоре, и патријарха Методија, након дугог гоњења икона у VIII и IX вијеку, зато се ова недјеља и зове Недјељом Православља, тј. Недјељом праве вјере. У овај дан, помиње се и чудо са царем Теофилом, гонитељем икона, којем су опроштени гријеси, пошто се Црква молила за њега а он се потом покајао.

Након прочитаних јеванђелских зачала, свима сабранима обратио се Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије који је у уводном дијелу своје

архипастирске бесједе истакао да када год човјек крене да учини добро дјело ради славе Божије, тада се све оно што је добро у њему покрене ка извођењу тог доброг дјела, имајући уз то и подршку ангела и светитеља Божијих, будући да се цијело небо радује када човјек чини добро:

„Када год човјек крене, ради славе Божије да учини неко добро дјело, онда све оно што је добро у њему, у његовој души и у његовом срцу, у цијелом његовоме бићу све се покрене ка извођењу тог доброг дјела. И не само то, него када човјек хришћанин крене, ради славе Божије да чини нешто добро, ради спасења своје душе и својих ближњих, покрене се и цијело Небо са њиме. И Ангели Божији и Светитељи Божији дају му подршку и потпору и снагу и заштиту и заступништво, јер се радује цијело небо када човјек чини добро“.

Значај тјелесног и духовног поста

У даљем обраћању, Митрополит је говорио о значају тјелесног спољашњег и унутрашњег – духовног поста, наглашавајући да, иако спољашња чистоћа има значај, важност унутрашњег духовног очишћења је још већа:

„У току ових првих дана Часнога поста ове Чисте недјеље када смо чистили и своје тијело и своју душу – чистили своје тијело од гарежи превеликих тјелесних задовољстава и од сваке друге тјелесне нечистоте, али смо чистили и своју душу. Па то можемо упоредити са чишћењем некога суда које нам је толико потребан за домаћинство, па га треба очистити кад је он загаравио и зарђао и споља и изнутра, и као што је важно оно чишћење споља да би смо тај суд гледали како је лијеп, како заблиста његова љепота испод тог гарежа, испод те рђе, још је важније сваки суд очистити, изнутра“.

Митрополит Јоаникије је у наставку нагласио да унутрашњим чишћењем, када наша душа пости, она се заправо ослобађа од пакости, злобе, зависти, злопамћења, мржње и свега онога што је помрачује и што је понижава. Владика је такође нагласио и значај исповијести, окарактеришући је неопходним и благословеним лијеком:

„Много је важније оно унутрашње чишћење, да наша душа пости, да се ослобађа, од пакости, од злобе, зависти, злопамћења, мржње, свега онога што је помрачује и што је понижава и Часни Пост Хришћански који ми постимо – свијетли и благословени спасоносни пост, подразумијева наравно и једно и друго. Због тога треба добро да обратимо пажњу на своју душу, да видимо шта у њој не ваља шта се у њој извитоперило, шта се догодило

унутра. Сигурно, често имамо доста проблема, некада смо их свјесни, некада их нисмо свјесни, али кад постанемо свјесни, онда лакше можемо да их ријешимо, па нам зато треба исповијест код свештеника, да милост Божија коју свештеник призове да нас разријеши од разних недоумица, душевних тјескоба, грјехова таме и свега онога што везује и окива наше унутрашње биће и што га поробљава и мучи, и то је један благословени лијек који је неопходан“.

Историјски контекст иконоборачке кризе

„Није случајно, што је Света Црква установила да баш на овај дан Прве недјеље Часног Поста прославимо и једну велику историјску побједу која се догодила у историји Цркве Божије. Наиме, преко 100 година Цркву Божију, народ Божији је била захватила иконоборачка криза. Обезбожени и осилјени цареви (тога времена) су из неких политичких разлога и ко зна из каквих све мотива покренули то велико зло да се иконе избацују, да се ломе, да се спаљују, да се свете мошти из цркава избацују. Наравно, то није могло заживјети, али, кад нека осилјена власт, а знамо ми то, прешло је преко нас свега и свачега у нашој историји, како то бива, кад она крене, онда се многи упрегну у то, па су се и поједина свештена лица била у то зло упрегла, али никако то зло није могло да преовлада. Био је толики велики отпор у Цркви, многи су пострадали бранећи свете иконе, то је било вријеме осмог и деветог вијека“. – рекао је Митрополит Јоаникије.

Истакнуте свете личности у борби против иконоборачке кризе и побједа над њом

Митрополит Јоаникије је дао посебан осврт на истакнуте личности које су истрајале у борби против ове опасне и дуготрајне јереси, наводећи четири цариградска патријарха Германа и Тарасија, Никифоа и Методија као велике исповједнике и мученике за праву истинску вјеру:

„Заправо, кад сада гледамо са једне историјске дистанце то је била једна велика епоха. Иако је било велико зло, али су се појавиле и велике личности које су се томе злу одупрле. Па ево да поменемо неке које ћемо и данас када будемо читали Орос Недјеље Православља. Поменућемо четири цариградска патријарха: Герман и Тарасије, Никифор и Методије као исповједници и мученици за праву истинску вјеру, сви су страдали, сви су били прогоњени до крви, али Бог им је дао те су побиједили и издржали и бранили. Свети Методије који је и постао патријарх баш те године када је завршена та иконоборачка криза. Он је био велика личност, велики теолог, црквени

пјесник, познат до дана данашњег и бројне пјесме у цркви које пјевамо, потичу баш од њега. Он се јавио као побједник међу њима и многи други учитељи Цркве Божије, велики теолози, велики мислиоци: Свети Јован Дамаскин, Преподобни Теодор Студит и многи исповједници“.

У другом дијелу Владика се осврнуо и на одржавање Светог Сабора под предсједништвом светог Методија и блажене царице Теодоре, који се састао 11. марта 843. године, у прву недјељу Часног Поста и који потврди свети Седми Васељенски Сабор Никејски и воспостави поштовање светих Икона и прогласи свечано празник Торжества Православља, који се од тада празнује сваке прве недјеље Великог Поста, када се у Православним Црквама чита Синодик Православља, то јест саборно исповједаље Православне вјере и анатемисање свих јереси и јеретика. Овај дакле празник установи блажена царица Теодора, и са цијелим Сабором епископа, монаха, дворјана и народа свечано у литији поврати свете Иконе у цркву Свете Софије и у остале храмове. Тако би повраћен Цркви Православној њен божански украс – свете Иконе, а такође и сви свети исповједници и страдалници за чесне Иконе бише повраћени из тамница и прогонстава.

Значај Недјеље Православља

„Када имамо неку кризу као што је то у нашем животу, које превладамо, онда дође нека свјежина и нека радост и нове, силе и снаге се покрену у нама. Тако је Црква када је побиједила ту кризу дуготрајну, тешку и врло опасну за њезино биће, она је добила нову снагу и нови замах, она је просто потврдила своје биће, своју мисао и свој идентитет, и кренула онда са новим замахом да се шири, гдје је настало то ширење Цркве и међу Словенским народима. Управо послје Иконоборачке кризе почиње велика проповјед Јеванђеља Христовога међу словенским народима који су до тада били пагани, чамиле у тами, незнабоштва и управо из Цариграда са благословом Патријарха Фотија добијамо тај благослов, долазе нам, Света браћа Кирило и Методије и можемо бити срећни, имамо тај доживљај свјежине вјере увијек у нашој души, што смо примили ту свјежину вјере у замаху нове хришћанске проповједи и зато имамо пуни разлог да овај дан тако свечано обиљежавамо драга браћо и сестре и да славимо Недјељу Православља“. – Поручио је на крају своје архипастирске бесједе Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије

Борис Мусић

mitropolija.com